

Så hjälper du din kollega med språket

Om du arbetar tillsammans med en individ som inte har svenska som förstaspråk vill du säkert hjälpa till. Du kanske vill förklara hur språket fungerar, vad som är rätt och fel eller rätta uttal och grammatik. Men hur gör du det på bästa sätt?

Om du inte är utbildad språklärare eller har kunskaper om hur svenska fungerar i ett andraspråksperspektiv är det bästa du kan göra att släppa språklärollen helt och satsa på er kollegiala relation.

Först och främst är det inte säkert att du har kompetens i svenska som andraspråk. Bara för att du själv talar svenska och har läst svenska i skolan behöver det inte betyda att du vet hur det är att lära sig språket som vuxen eller kan förklara språkregler och uttal.

Den som är ny i ett språk behöver hjälp med saker som kan te sig självklara för dig. Och som modersmålstalare kan det vara svårt att sätta fingret på varför ett ord inte stämmer i ett visst sammanhang eller hur det ska uttalas.

Din andraspråkstalande kollega frågar dig varför det heter "Jag har städat i helgen" och inte "Jag hade städat i helgen". Du känner i ryggmärgen att det första är rätt och det andra är fel, men kan du förklara varför?

Svaret är att det finns en regel som säger att formen "hade

städat" (som kallas pluskvamperfekt) bara används när det finns två olika händelser nära varandra i förfluten tid, eller i konditionalis.

Rätta inte språket ständigt

Om du ständigt ska rätta språket finns det dessutom en risk att ert förhållande präglas mycket av era roller som elev och lärare, vilket inte bidrar till en jämlik och harmonisk yrkesrelation.

Du kan tycka att det känns tröttsamt och svårt att förklara språkmoment, och din kollega kan känna sig nervös för att säga fel.

Hen kanske drar sig för att prata med dig eller undviker ämnen som hen inte behärskar språkligt.

Om man tror att man ständigt bedöms för sitt språk finns det också en risk att man inte berättar när man inte förstår och försöker dölja sina misstag för att man är rädd att förlora jobbet.

Tänk inte på att ni är olika bra på svenska. Försök glömma det och satsa i stället på det som ni har gemensamt.

Vad har ni gemensamt?

Förutom arbetsplatsen och kanske den yrkesmässiga bakgrunden kan ni ha saker gemensamt på ett personligt plan. Det vara fritidsintressen, träning, böcker, filmer, teveserier och så vidare.

Men det kan också handla om livsskeden eller olika händelser som ni har erfarenhet av.

Ni kanske båda är småbarnsföräldrar eller tar hand om en äldre släkting? Ni kanske båda är trötta på att laga mat för familjen eller funderar på att köpa hund? Prata om det.

Utgå från det som ni har gemensamt när ni lär känna varandra. Genom att prata i några minuter om något som känns bekant och tryggt för er båda stärker ni relationen.

Detta ger er bättre möjligheter för att förstå varandras kommunikationsmönster bättre, vilket kan komma till användning när ni pratar om yrkesrelaterade ämnen.

Ditt bästa bidrag till din kollegas språkutveckling är att du ger hen en chans att fritt få använda språket och testa sina kunskaper i naturliga och vardagliga samtal med dig.

Men var medveten om att individer från en del andra kulturer ofta undviker att prata om sådant som är personligt eller privat på arbetsplatsen. Det gäller kanske särskilt i totalitära samhällen där det kan vara direkt farligt att bjuda på för mycket av sig själv.

Om du som chef eller handledare börjar ställa frågor om någons privatliv kan det uppfattas som en kontroll från arbetsplatsen eller från någon myndighet, och din kollega kan tänka "Varför undrar hon det?"

Var uppmärksam på detta, och se till att redan från början prata om dig själv och ditt privatliv om du förväntar dig att din kollega ska göra samma sak.

Hur gör du som handledare eller kollega för att hjälpa en andraspråkstalare med svenskan?

- Satsa på relationen; lär känna varandra.
- Försök att ha en så normal kommunikation som möjligt.
- Överlåt språkundervisning åt en lärare.
- Du hjälper till genom att låta kollegan använda språket i naturliga samtal.